

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatele **R. Č.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Veskou, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Palackého 359, za účasti **ředitele Policie České republiky, Správy Východočeského kraje**, se sídlem v Hradci Králové, Ulrichovo nám. 810, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 11. 2005, č. j. 30 Ca 15/2005 – 30,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 11. 2005, č. j. 30 Ca 15/2005 – 30, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 23. 11. 2005, č. j. 30 Ca 15/2005 - 30, zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí ředitele Policie České republiky, Správy Východočeského kraje (dále jen „účastník“) ze dne 24. 2. 2005, č. 73, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí ředitele Policie České republiky, Okresního ředitelství Hradec Králové ze dne 3. 12. 2004, č. ORHK-823/2004, kterým byl stěžovatel podle ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) a § 108 odst. 3 zákona č. 186/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“) propuštěn ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky. Krajský soud v odůvodnění tohoto rozsudku uvedl, že stěžovatel porušil služební předpisy ve dvou směrech. Jednak si stěžovatel opatřil lustrační podklady z informačního systému v rozporu s interními předpisy Policie České republiky, konkrétně pak s čl. 3 odst. 4 písm. d) Závazného pokynu policejního prezidenta ze dne 22. 7. 2003, č. 91 a jednak nedoložil oprávněnost a nutnost předmětné lustrace pro provádění činnosti nebo plnění úkolu, v jehož rámci bylo

zadání dotazu potřebné. Krajský soud nevzal zřetel na ústní tvrzení stěžovatele, že dotčené osoby a vozidla lustraval v podstatě proto, že při vyšetřování jiné trestné činnosti přišel do kontaktu se zájmovou osobou a současně dovodil, že porušení uvedených povinností stěžovatelem by, s ohledem na svou intenzitu, s největší pravděpodobností samo o sobě nenaplnilo důvody pro propuštění ze služebního poměru. Závažné pro výsledek přezkumného řízení ale bylo, zda stěžovatel předal doklady získané z interní policejní databáze třetí osobě způsobem, který by naplňoval zákonné důvody pro propuštění ze služebního poměru. Je tomu tak proto, že tyto doklady byly, vzhledem ke svému charakteru, určeny pouze a výlučně pro interní potřebu policejních orgánů. Právě takové doklady se však našly u R. B. při vyšetřování jeho trestné činnosti a tato osoba nebyla oprávněna seznámit se s informacemi, které tvořily obsah těchto listin. Krajský soud se ztotožnil se závěrem služebních funkcionářů, že stěžovatel poskytl předmětné listiny R. B. k jeho žádosti a byl si přitom vědom následků svého jednání. Především sám R. B. ve své výpovědi ze dne 30. 11. 2004 spontánně sdělil, že doklady o lustraci osob a automobilů u něho neponechal stěžovatel díky své nedbalosti, ale vědomě a že se tak stalo na objednávku. Následné písemné stanovisko, ve kterém R. B. své tvrzení popírá a vysvětluje změnu svého postoje, nepůsobí věrohodným dojmem. Opětný výslech R. B. by nepřinesl nic nového, což je zřejmé i z podání vysvětlení ze dne 16. 12. 2004, v němž se vyjadřoval k problému a odkazoval na obsah zmíněného stanoviska. Krajskému soudu nešlo ani to, že stěžovatel bezprostředně poté, co se dozvěděl o zajištění předmětných dokladů, požádal o propuštění ze služebního poměru. Tento krok by stěžovatel jistě nečinil při vědomí své nevinny. Uvedené selhání stěžovatele bylo za těchto okolností právem posouzeno služebními funkcionáři jako porušení služební přísahy a povinností zvláště závažným způsobem, jak předpokládá ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru.

V kasační stížnosti podané proti tomuto rozsudku krajského soudu v zákonné lhůtě z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. vyjádřil stěžovatel nesouhlas se závěry tohoto soudu. V kasační stížnosti uvedl, že krajský soud při svém rozhodování nevzal v úvahu všechny skutečnosti, které byly pro posouzení věci rozhodné. Především nemohl předat protokolárně písemnosti, které používal pro svou operativní činnost. Je tomu tak proto, že okamžitě po doručení rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru dne 3. 12. 2004 byl vyzván k opuštění kanceláře a budovy policie. Pokud tedy spis neobsahuje materiály, které by odůvodňovaly jeho postup, šlo buď o důsledek uvedeného postupu, kterým byla zkrácena jeho práva, nebo o špatné vyhodnocení listin obsažených v tomto spise. Lustraci prováděl oprávněně, protože získané údaje potřeboval k výkonu své operativní činnosti. Stěžovatel rozhodně popřel, že by důvěrné materiály nechal vypracovat na žádost R. B. a jemu je pak i předal. V případě nezákonně provedené lustrace by ostatně mohl postupovat způsobem, aby nezákonné jednání nebylo odhaleno. Krajský soud bezdůvodně nepovažoval za věrohodný dopis R. B., kterým korigoval původní výpověď učiněnou v jeho neprospěch. R. B. nemohl ani vysvětlit, proč jeho původní výpověď, kterou učinil před policejními orgány bezprostředně po provedení domovní prohlídky, nebyla pravdivá, a vysvětlit i důvody, kterého ho vedly k její změně. Vždy svým nadřízeným tvrdil, že se nedopustil úmyslně jednání, které bylo důvodem rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru, ale že šlo o pochybení nedbalostní, neboť předmětné listiny zapomněl u R. B., jenž byl jeho informátorem. Jeho tvrzení významně podporuje i rozsudek Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 5. 1. 2006, sp. zn. 3 T 103/2005, který nemohl, vzhledem k jeho vyhlášení, předložit jako důkaz krajskému soudu. Tímto rozsudkem byl především zproštěn z obžaloby pro úmyslný trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. z. a pokud byl uznán vinným v souvislosti s popsáním výpisem z evidence osob a motorových vozidel z informačního systému, pak se dopustil jen nedbalostního

trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji podle § 178 odst. 1 tr. z. Za této situace bylo jeho jednání neprávem kvalifikováno jako úmyslné a zvláště závažné porušení služební přísahy příslušníka Policie České republiky. Proto se domáhal, aby byl rozsudek krajského soudu zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Účastník ve vyjádření ke kasační stížnosti především odkázal na obsah písemného vyjádření k žalobě, protože žalobní a stížní námítky jsou v podstatě totožné. Rozhodně odmítl tvrzení stěžovatele, že v případě nezákonného jednání by mohl postupovat tak, aby jeho jednání nebylo odhaleno, protože vůbec nelze provést anonymní vstup do systému. Pokud stěžovatel namítal nezákonnosti týkající se nemožnosti předat protokolárně písemnosti, které používal pro svou operativní činnost, pak takový návrh na provedení důkazů nebyl stěžovatelem vznesen. Rozhodování o propuštění ze služebního poměru je nezávislým a procesně odděleným řízením od řízení trestního a nelze je vzájemně směřovat. Výsledek trestního řízení proto nemá vliv na skutková zjištění v řízení ve věcech služebního poměru, jehož výsledkem je personální opatření a nikoliv trestní postih. Ze všech těchto důvodů účastník navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přičemž shledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Z obsahu správního spisu vyplývá, že R. B. ve své výpovědi dne 30. 11. 2004 sdělil policistům služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, Správy Východočeského kraje, že doklady o lustraci osob a automobilů u něho neponechal stěžovatel díky své nedbalosti, ale vědomě a že se tak stalo na objednávku. Tyto skutečnosti, které vyplývaly z protokolu o výslechu podezřelého R. B. ze dne 30. 11. 2004, byly důvodem pro zahájení řízení o propuštění stěžovatele ze služebního poměru ve smyslu ustanovení § 126 zákona o služebním poměru dne 3. 12. 2004. Prvostupňový služební funkcionář žádné další dokazování v rámci tohoto řízení již nevedl a bez dalšího vydal dne 3. 12. 2004 rozhodnutí č. ORHK-823/2004, kterým propustil stěžovatele ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky podle § 106 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru. Druhostupňový služební funkcionář před vydáním svého rozhodnutí ze dne 24. 2. 2005, č. 73 rovněž neprováděl dokazování a ve svém rozhodnutí vyhodnotil dopis R. B. ze dne 8. 12. 2004, který byl adresován prvostupňovému služebnímu funkcionáři, v němž korigoval původní výpověď, učiněnou v neprospěch stěžovatele, jako účelový.

Podle ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru může být policista propuštěn ze služebního poměru, jestliže porušil služební přísahu nebo služební povinnost zvláště závažným způsobem.

Nejvyšší správní soud má za nesporné, že se u R. B., při vyšetřování jeho trestné činnosti, našly doklady získané z interní policejní databáze a že tato osoba nebyla oprávněna seznámit se s informacemi, které tvořily obsah těchto listin. Nejvyšší správní soud souhlasí i s úvahou krajského soudu, že rozhodující pro výsledek přezkumného řízení je to, zda stěžovatel předal tyto doklady R. B. způsobem, který by naplňoval zákonné důvody pro propuštění ze služebního poměru (vědomě a na objednávku), neboť se jednalo o doklady, které byly, vzhledem ke svému charakteru, určeny pouze a výlučně pro interní potřebu policejních orgánů.

Nejvyšší správní soud však již nemůže souhlasit s tím, že naprosto klíčový svědek R. B. nebyl k okolnostem získání uvedených dokladů a k důvodům změny původní výpovědi vůbec vyslechnut služebními funkcionáři v řízení o propuštění ze služebního poměru, a ani následně v řízení před krajským soudem.

Stěžovatel především již v žalobě namítal, že druhostupňový služební funkcionář považoval od samého počátku za nevěrohodný dopis R. B. ze dne 8. 12. 2004, kterým jeho pisatel korigoval svou výpověď ze dne 30. 11. 2004 a z tohoto důvodu R. B. znovu nevyslechl. S ohledem na tyto skutečnosti se stěžovatel domáhal výslechu R. B. v řízení před krajským soudem a v žalobě navrhl provedení tohoto důkazu.

Nejvyšší správní soud považuje tuto námitku za závažnou a opodstatněnou proto, že obsah výpovědi R. B. ze dne 30. 11. 2004 před policisty služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, Správy Východočeského kraje nevedl jen k zahájení řízení o propuštění stěžovatele ze služebního poměru ve smyslu ustanovení § 126 zákona o služebním poměru. Obsah této výpovědi provedené ještě před zahájením řízení, a to nikoliv služebním funkcionářem, byl bez dalšího, tedy i bez řádného výslechu R. B. jako svědka podle ustanovení § 130 odst. 2 zákona o služebním poměru, důvodem k propuštění stěžovatele ze služebního poměru podle ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) citovaného zákona. Uvedené pochybení nenapravit ani druhostupňový služební funkcionář při rozhodování o odvolání stěžovatele, ačkoliv v té době již měl k dispozici dopis R. B. ze dne 8. 12. 2004, kterým korigoval svou původní výpověď. Tento služební funkcionář, aniž k obsahu původní výpovědi a uvedeného dopisu vyslechl R. B., vyhodnotil dopis jako účelový a co do obsahu nepravdivý. R. B. proto nemohl vysvětlit, proč jeho původní výpověď, kterou učinil před policejními orgány dne 30. 11. 2004 bezprostředně po provedení domovní prohlídky, nebyla pravdivá, a objasnit i důvody, kterého ho vedly k její změně. Procesní pochybení služebních funkcionářů proto spatřuje Nejvyšší správní soud v tom, že R. B. nebyl od zahájení řízení o propuštění stěžovatele ze služebního poměru až do skončení tohoto řízení jako svědek vůbec vyslechnut, a přesto tito funkcionáři hodnotili věrohodnost a účelovost uvedené výpovědi a korigujícího dopisu.

Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu), vyplývajícího z Listiny základních práv a svobod (čl. 36 odst. 1), je nutno rozumět tak, že procesnímu právu účastníka řízení vyjádřit se k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a k věci samé, a zejména označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné, odpovídá i povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také – pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl (§ 157 odst. 2 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s.); jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních principů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III ÚS 61/94 a ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III ÚS 87/99).

Pravidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (srov. též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání, tato výjimka však musí být vykládána

s ohledem na zájmy účastníka řízení restriktivně, neboť je to účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje.

Krajský soud za uvedené skutkové a právní situace především pochybil již tím, že rozhodl o žalobě, tedy o věci samé, bez jednání podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud však nemohl přehlédnout, že stěžovatel v souladu s ustanovením § 71 odst. 1 písm. e) s. ř. s. v žalobě uvedl, jaké důkazy navrhuje provést k prokázání svých tvrzení. Mezi těmito návrhy byl i návrh na provedení důkazu výsledkem svědka R. B., který stěžovatel nevezal nikdy zpět a krajský soud nerozhodl, že takový důkaz neprovede (§ 52 odst. 1 s. ř. s.). V takovém případě měl krajský soud v souladu s ustanovením § 77 odst. 1 s. ř. s. nařídít jednání a rozhodnout o provedení či neprovedení navrženého důkazu. Na této skutečnosti nemění nic ani to, že v dané věci účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání. Podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. krajský soud sice může se souhlasem účastníků řízení rozhodnout o věci samé bez nařízení jednání (toto ustanovení tedy dává soudu možnost – nikoliv však povinnost – rozhodnout bez nařízení jednání za splnění podmínky souhlasu účastníků řízení s takovým postupem), nelze ale takto postupovat, pokud zde existuje skutečnost, za níž je krajský soud povinen jednání nařídít. Takovou skutečností je i situace, kdy má krajský soud provádět dokazování, tedy i výslech svědka. V tomto případě zákon neopouští na úvaze krajského soudu, zda jednání nařídí či nikoliv, nýbrž kogentně v ustanovení § 77 odst. 1 s. ř. s. stanoví povinnost jednání nařídít (arg. dokazování provádí soud při jednání). Krajský soud však tímto způsobem nepostupoval a řízení tak zatížil vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Krajský soud popsaným procesním postupem, který je v rozporu i s citovanou judikaturou Ústavního soudu, proto vytvořil nezákonný stav, kdy není rozhodnuto, že nebude prováděn navržený důkaz, tj. výslech svědka R. B., tento svědek nebyl vyslechnut, a přesto bylo rozhodnuto bez jednání ve věci samé.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal také to, že nemohl předat protokolárně písemnosti, které používal pro svou operativní činnost, neboť okamžitě po doručení rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru byl vyzván k opuštění kanceláře a budovy policie. Pokud tedy spis neobsahuje materiály, které by odůvodňovaly jeho postup, šlo buď o důsledek uvedeného postupu, kterým byla zkrácena jeho práva nebo o špatné vyhodnocení listin obsažených v tomto spise.

V řízení o kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud řídí dispoziční zásadou. Je provedením dispoziční zásady, jestliže zákon ukládá Nejvyššímu správnímu soudu, že je zásadně vázán rozsahem kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 s. ř. s.) i důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s., až na výjimky uvedené ve větě za středníkem). Kasační stížnost musí být podána z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až e) s. ř. s. a stěžovatel je pak povinen v tomto mimořádném opravném prostředku vznášet zcela konkrétní skutkové a právní výhrady vůči pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Z formulace uvedené stížní námitky však nelze dovodit, jakou skutkovou či právní výhradu vznáší stěžovatel vůči rozsudku krajského soudu. Ostatně není ani vyloučeno, že tato stížní námitka směřuje proti rozhodnutím služebních funkcionářů. Nejvyšší správní soud s ohledem na dispoziční zásadu nemohl v uvedeném směru vyhledávat případné nezákonnosti v rozsudku krajského soudu, a proto se nemohl vznesenou námitkou kasační stížnosti konkrétně zabývat.

Z výše uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). O kasační stížnosti rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

V dalším řízení bude na krajském soudu, aby se znovu zabýval žalobními námitkami stěžovatele, zejména ve vztahu k zavinění protiprávního jednání stěžovatelem, k neprovedení výslechu svědka R. B. a tvrzené nemožnosti přístupu stěžovatele do kanceláře a protokolárního předání jím zpracovávaných případů a vzal i v úvahu, především z hlediska zavinění tvrzeného protiprávního jednání stěžovatele, též výsledky trestního řízení, k nimž dospěl Okresní soud v Hradci Králové v rozsudku ze dne 5. 1. 2006, sp. zn. 3 T 103/2005, případně jeho nadřízený soud, byť řízení o propuštění stěžovatele ze služebního poměru a jeho trestní řízení nelze mechanicky a vzájemně směšovat, a poté výsledky obou řízení vzájemně vyhodnotil.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu